

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Σύνοψη των αποτελεσμάτων του ετήσιου ελέγχου του ΕΕΣ
επί των ευρωπαϊκών κοινών επιχειρήσεων στον τομέα της έρευνας
για το οικονομικό έτος 2017

Περιεχόμενα

	Σημεία
Εισαγωγή	1-10
Γενικές πληροφορίες	1-2
Κοινές επιχειρήσεις στον τομέα της έρευνας – συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα της ΕΕ με τη βιομηχανία, διάφορες ερευνητικές ομάδες και τα κράτη μέλη	3-5
Προϋπολογισμός των κοινών επιχειρήσεων	6-7
Τρόπος προσέγγισης του ελέγχου	8-10
Αποτελέσματα του ελέγχου	11-44
Ελεγκτικές γνώμες χωρίς επιφύλαξη σχετικά με την αξιοπιστία των λογαριασμών όλων των κοινών επιχειρήσεων	11
Ελεγκτικές γνώμες χωρίς επιφύλαξη σχετικά με τη νομιμότητα και κανονικότητα των πράξεων στις οποίες βασίζονται οι λογαριασμοί επτά επί συνόλου οκτώ κοινών επιχειρήσεων	12-13
Επισήμανση ειδικού θέματος σχετικά με την εισφορά της ΕΕ στις δαπάνες του έργου ITER	14-19
Λοιπά σχόλια	20-43
Παρακολούθηση των σχολίων προηγούμενων ετών	44

Παράρτημα Ι - Δραστηριότητες, προϋπολογισμός και προσωπικό των κοινών επιχειρήσεων

Παράρτημα ΙΙ – Δείκτες μόχλευσης των κοινών επιχειρήσεων (Ορίζων 2020)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Γενικές πληροφορίες

1. Διενεργήσαμε ελέγχους και γνωμοδοτήσαμε σχετικά με την αξιοπιστία των λογαριασμών για το οικονομικό έτος που έληξε την 31η Δεκεμβρίου 2017, καθώς και σχετικά με τη νομιμότητα και κανονικότητα των πράξεων στις οποίες βασίζονται οι εν λόγω λογαριασμοί, για οκτώ ευρωπαϊκές κοινές επιχειρήσεις (ΚΕ) στον τομέα της έρευνας:

- F4E – Ανάπτυξη της ενέργειας από σύντηξη
- BBI – Βιομηχανίες Βιοπροϊόντων
- CS – Clean Sky - Καθαρές τεχνολογίες στον τομέα των αεροπορικών μεταφορών
- ΠΚΦ – Πρωτοβουλία για τα καινοτόμα φάρμακα
- FCH – Κυψέλες καυσίμου και υδρογόνο
- SESAR – Ερευνητικό έργο διαχείρισης της εναέριας κυκλοφορίας στον ενιαίο ευρωπαϊκό ουρανό
- ECSEL – Ηλεκτρονικά συστατικά στοιχεία και συστήματα
- S2R – Shift2Rail, Καινοτόμες λύσεις σιδηροδρομικών προϊόντων.

2. Το παρόν έγγραφο συνοψίζει τα αποτελέσματα του ελέγχου που δημοσιεύθηκαν στις ειδικές ετήσιες εκθέσεις μας σχετικά με τις ΚΕ για το οικονομικό έτος 2017 και δεν συνιστά χωριστή έκθεση ελέγχου ή γνώμη.

Κοινές επιχειρήσεις στον τομέα της έρευνας – συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα της ΕΕ με τη βιομηχανία, διάφορες ερευνητικές ομάδες και τα κράτη μέλη

3. Οι κοινές επιχειρήσεις (ΚΕ) είναι συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα που διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην υλοποίηση συγκεκριμένων πτυχών της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) στον τομέα της έρευνας. Ο δημόσιος τομέας συμμετέχει στις ΚΕ διά της Επιτροπής ως εκπροσώπου της ΕΕ, ο δε ιδιωτικός εκπροσωπείται στις ΚΕ, μεταξύ άλλων, διά των διαφόρων δημόσιων και ιδιωτικών εταιρών από τη βιομηχανία και τους ερευνητικούς ομίλους. Όλες οι ΚΕ, πλην της ECSEL, ακολουθούν διμερές μοντέλο, με τη

συμμετοχή της Επιτροπής και ιδιωτικών εταίρων από τη βιομηχανία ή από την έρευνα. Η ECSEL εφαρμόζει τριμερές μοντέλο που προβλέπει επίσης τη συμμετοχή των κρατών μελών.

4. Τα μέλη εισφέρουν στη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων των κοινών επιχειρήσεων. Αφενός, η Επιτροπή παρέχει πόρους από το έβδομο πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα (7ο ΠΠ) και το πρόγραμμα «Ορίζων 2020», ενώ δύο ΚΕ (SESAR και S2R) έλαβαν επίσης χρηματοδότηση από το πρόγραμμα των διευρωπαϊκών δικτύων μεταφορών (ΔΕΔ-Μ). Αφετέρου, οι εταίροι από τη βιομηχανία και την έρευνα εισφέρουν σε είδος, εκτελώντας τις επιχειρησιακές δραστηριότητες των ΚΕ, και σε χρήμα υποστηρίζοντας τις διοικητικές και επιχειρησιακές δαπάνες των ΚΕ.

5. Στην περίπτωση τεσσάρων ΚΕ (CS, FCH, BBI και S2R), οι συμμετέχοντες από τον ιδιωτικό τομέα οφείλουν επίσης να προβαίνουν σε μια ελάχιστη εισφορά σε είδος για «συμπληρωματικές δραστηριότητες», οι οποίες δεν περιλαμβάνονται μεν στο πρόγραμμα εργασίας των ΚΕ, εμπίπτουν όμως στο πεδίο που καλύπτουν οι στόχοι τους. Το ΕΕΣ δεν έχει δικαίωμα να ελέγχει αυτές τις εισφορές. Συνεπώς, δεν μπορούμε να γνωμοδοτήσουμε σχετικά με τη φύση, την ποιότητα και την πραγματικότητά τους, ούτε να εκτιμήσουμε κατά πόσον οι συμμετέχοντες από τη βιομηχανία θα είχαν εμπλακεί ούτως ή άλλως σε αυτές.

Προϋπολογισμός των κοινών επιχειρήσεων

6. Ο συνολικός προϋπολογισμός (πιστώσεις πληρωμών) των κοινών επιχειρήσεων το 2017 ήταν 2,1 δισεκατομμύρια ευρώ (έναντι 1,8 δισεκατομμυρίων ευρώ το 2016). Σε ανάλογο ύψος αναμενόταν να ανέλθουν, στο τέλος της περιόδου προγραμματισμού, οι συνολικές εισφορές σε είδος και σε χρήμα των εταίρων από τη βιομηχανία και την έρευνα. Στο τέλος του 2017, οι ΚΕ απασχολούσαν 671 υπαλλήλους (έναντι 633 το 2016).

7. Στο **παράρτημα I** παρουσιάζονται στοιχεία σχετικά με τις δραστηριότητες, τον προϋπολογισμό και τον αριθμό των υπαλλήλων των κοινών επιχειρήσεων.

Τρόπος προσέγγισης του ελέγχου

8. Κατ' εφαρμογήν των άρθρων 208, παράγραφος 4, και 209, παράγραφος 2, του δημοσιονομικού κανονισμού της ΕΕ, ο έλεγχος της αξιοπιστίας των λογαριασμών όλων των ΚΕ ανατίθεται σε ανεξάρτητες, εξωτερικές ελεγκτικές εταιρείες. Σύμφωνα με τα διεθνή

ελεγκτικά πρότυπα, πραγματοποιήσαμε επισκόπηση της ποιότητας των εργασιών των εξωτερικών ελεγκτικών εταιρειών και αποκομίσαμε επαρκή βεβαιότητα ως προς το ότι οι εργασίες αυτές θα μπορούσαν να αποτελέσουν τη βάση για τη θεμελίωση των ελεγκτικών γνώμών μας σχετικά με την αξιοπιστία των ετήσιων λογαριασμών των ΚΕ για το οικονομικό έτος 2017.

9. Όσον αφορά τη νομιμότητα και την κανονικότητα των πράξεων επί των οποίων βασίζονται οι λογαριασμοί, ο έλεγχός μας περιλάμβανε, για κάθε ΚΕ, την υποβολή σε δοκιμασίες επαλήθευσης αντιπροσωπευτικού δείγματος πράξεων πληρωμών και εσόδων, αναλυτική επισκόπηση των κύριων διοικητικών και επιχειρησιακών διαδικασιών (επιχορηγήσεις, συμβάσεις και προσλήψεις) και αξιολόγηση των συστημάτων εποπτείας και εσωτερικών δικλίδων ελέγχου. Επιπλέον, υποβάλαμε σε επισκόπηση δείγμα κατασταλτικών ελέγχων που είχαν διενεργήσει ανεξάρτητες εξωτερικές ελεγκτικές εταιρείες επί των δικαιούχων των επιχορηγήσεων του 7ου ΠΠ και αναλύσαμε το κεντρικό σύστημα κατασταλτικών ελέγχων των πληρωμών του «Ορίζων 2020» τόσο στις ΚΕ όσο και στην Κοινή Υπηρεσία Ελέγχου της ΓΔ Έρευνας και Καινοτομίας. Τέλος, ελέγξαμε την πληρότητα της διαδικασίας ανάκτησης που εφαρμόζουν οι ΚΕ στις περιπτώσεις κατά τις οποίες εντοπίζονται σφάλματα και την ορθότητα των υπολογισμών του ποσοστού σφάλματος.

10. Για τις επτά ΚΕ που υλοποιούν το έβδομο πρόγραμμα-πλαίσιο και το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» (SESAR, CS, FCH, ΠΚΦ, ECSEL, S2R και BBI), η Επιτροπή ολοκλήρωσε τον Ιούνιο του 2017 τις εκθέσεις αξιολόγησης των επιδόσεων και της προστιθέμενης αξίας των ΚΕ στο πλαίσιο του έβδομου προγράμματος-πλαισίου (7ο ΠΠ) και του προγράμματος «Ορίζων 2020». Αναλύσαμε τα αποτελέσματα των ενδιάμεσων και των τελικών αξιολογήσεων, καθώς και το σχετικό σχέδιο δράσης κάθε ΚΕ.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Ελεγκτικές γνώμες χωρίς επιφύλαξη σχετικά με την αξιοπιστία των λογαριασμών όλων των κοινών επιχειρήσεων

11. Οι οριστικοί λογαριασμοί όλων των ΚΕ παρέχουν ακριβοδίκαιη εικόνα, από κάθε ουσιώδη πλευρά, της οικονομικής κατάστασής τους την 31η Δεκεμβρίου 2017, των αποτελεσμάτων των πράξεών τους και των ταμειακών ροών τους για το οικονομικό έτος

που έληξε την ημερομηνία αυτή, σύμφωνα με τις διατάξεις των εφαρμοστέων δημοσιονομικών κανονισμών και τους λογιστικούς κανόνες που ενέκρινε ο υπόλογος της Επιτροπής.

Ελεγκτικές γνώμες χωρίς επιφύλαξη σχετικά με τη νομιμότητα και κανονικότητα των πράξεων στις οποίες βασίζονται οι λογαριασμοί επτά επί συνόλου οκτώ κοινών επιχειρήσεων

12. Οι πράξεις στις οποίες βασίζονται οι ετήσιοι λογαριασμοί για το οικονομικό έτος που έληξε την 31η Δεκεμβρίου 2017 ήταν, από κάθε ουσιώδη πλευρά, νόμιμες και κανονικές για επτά ΚΕ (F4E, BBI, Clean Sky, ΠΚΦ, FCH, SESAR και S2R).

13. Όπως και τα προηγούμενα χρόνια, διατυπώσαμε γνώμη με επιφύλαξη σχετικά με τη νομιμότητα και κανονικότητα των πράξεων στις οποίες βασίζονται οι λογαριασμοί της ΚΕ ECSEL. Οι σημαντικές διαφορές στις μεθόδους και στις διαδικασίες που εφαρμόζουν οι εθνικές αρχές χρηματοδότησης (EAX) δεν επιτρέπουν στην ECSEL να υπολογίσει ένα ενιαίο, αξιόπιστο και σταθμισμένο ποσοστό σφάλματος ή ένα υπολειπόμενο ποσοστό σφάλματος. Ως εκ τούτου, δεν κατέστη δυνατόν να αξιολογήσουμε κατά πόσον οι κατασταλτικοί έλεγχοι παρέχουν επαρκή διασφάλιση ως προς τη νομιμότητα και κανονικότητα των ενδιάμεσων και των τελικών πληρωμών για έργα του 7ου ΠΠ που διαχειριζόταν η συγκεκριμένη ΚΕ. Το ζήτημα αυτό δεν ισχύει για την υλοποίηση έργων του «Ορίζων 2020», δεδομένου ότι, στην περίπτωση αυτή, αρμόδια για τους κατασταλτικούς ελέγχους είναι η Κοινή Υπηρεσία Ελέγχου της Επιτροπής.

Επισήμανση ειδικού θέματος σχετικά με την εισφορά της ΕΕ στις δαπάνες του έργου ITER

14. Όπως και το 2016, η ελεγκτική γνώμη μας επί των ετήσιων λογαριασμών της ΚΕ F4E συνοδεύοταν από την επισήμανση ειδικού θέματος¹ σχετικά με την εισφορά της ΕΕ στις δαπάνες του έργου ITER.

---

¹ Σκοπός της επισήμανσης ειδικού θέματος είναι να επιστήσει την προσοχή σε ζήτημα για το οποίο οι λογαριασμοί δεν περιέχουν μεν ουσιώδεις ανακρίβειες, αλλά το οποίο είναι τόσο σημαντικό ώστε κρίνεται θεμελιώδες για την κατανόηση των λογαριασμών από τους χρήστες.

15. Τον Νοέμβριο του 2016, το συμβούλιο του ITER ενέκρινε νέο χρονοδιάγραμμα και εκτίμηση κόστους για το έργο ITER, ορίζοντας μέχρι τον Δεκέμβριο του 2025 την προθεσμία για την επίτευξη του πρώτου στρατηγικού οροσήμου του κατασκευαστικού σταδίου του έργου (πρώτο πλάσμα) και τον Δεκέμβριο του 2035 ως εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης του κατασκευαστικού σταδίου συνολικά, κάτι που σημαίνει καθυστέρηση 15 ετών σε σύγκριση με τον αρχικό προγραμματισμό.

16. Χρησιμοποιώντας τη νέα βάση αναφοράς του έργου, η κοινή επιχείρηση F4E επανυπολόγισε το σχετικό κόστος κατά την ολοκλήρωση του σταδίου κατασκευής του έργου ITER. Τα αποτελέσματα παρουσιάστηκαν στο διοικητικό συμβούλιο της κοινής επιχείρησης τον Δεκέμβριο του 2016. Βάσει αυτών υπολογίστηκε ότι, για την περαιτέρω χρηματοδότηση του σταδίου κατασκευής από την ΕΕ, μετά το 2020, θα χρειαζόταν ποσό ύψους περίπου 5,4 δισεκατομμυρίων ευρώ (82 % αύξηση σε σχέση με το προηγουμένως εγκριθέν ποσό των 6,6 δισεκατομμυρίων ευρώ).

17. Επιπλέον, η ΚΕ F4E πρέπει επίσης να συνεισφέρει στην επιχειρησιακή φάση του ITER μετά το 2035, καθώς και στις μετέπειτα φάσεις της απενεργοποίησης και του παροπλισμού. Η συνολική εισφορά της στην επιχειρησιακή φάση μετά το 2035 δεν έχει εκτιμηθεί ακόμη. Το κόστος της απενεργοποίησης και του παροπλισμού εκτιμήθηκε ότι θα ανερχόταν σε 95,5 και σε 180,2 εκατομμύρια ευρώ αντίστοιχα (σε τιμές 2001).

18. Επισημάναμε ότι για τον καθορισμό του νέου χρόνου και για τις εκτιμήσεις κόστους δεν έχουν ληφθεί υπόψη τα απρόβλεπτα περιστατικά. Τον Ιούνιο του 2017, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση σχετικά με την εισφορά της ΕΕ στο έργο ITER, εισηγούμενη ότι θα ήταν σκόπιμο να προβλεφθεί ένα περιθώριο για απρόβλεπτες ανάγκες έως και 24 μήνες από άποψη χρονοδιαγράμματος και της τάξης του 10-20 % από άποψη προϋπολογισμού. Έως ότου ληφθεί σχετική απόφαση από το Συμβούλιο, το ποσό των 6,6 δισεκατομμυρίων ευρώ που εγκρίθηκε ήδη από το Συμβούλιο της ΕΕ το 2010 λογίζεται πλέον ως το ανώτατο όριο για τις δαπάνες της ΚΕ έως το 2020. Η ΚΕ F4E έλαβε διάφορα μέτρα, προκειμένου να τηρήσει το όριο αυτό, συμπεριλαμβανομένης της αναβολής της σύναψης συμβάσεων και της εγκατάστασης συστατικών στοιχείων που δεν είναι καθοριστικής σημασίας για το πρώτο πλάσμα.

19. Θεωρήσαμε ότι, ενώ έχουν γίνει θετικά βήματα για τη βελτίωση της διαχείρισης και του ελέγχου του σταδίου κατασκευής του έργου ITER, εξακολουθεί να είναι υπαρκτός ο κίνδυνος περαιτέρω αύξησης του κόστους και καθυστερήσεων στην υλοποίηση του έργου.

Λοιπά σχόλια

20. Χωρίς να θέτουμε υπό αμφισβήτηση τις γνώμες μας, στις ειδικές ετήσιες εκθέσεις μας σχετικά με τις ΚΕ διατυπώσαμε διάφορα σχόλια, προκειμένου να υπογραμμίσουμε σημαντικά ζητήματα και να επισημάνουμε τομείς που επιδέχονται βελτίωση και αφορούν τη δημοσιονομική και τη χρηματοοικονομική διαχείριση, τις εσωτερικές δικλίδες ελέγχου, τη μόχλευση των εισφορών, καθώς και τις αξιολογήσεις της Επιτροπής.

Αδυναμίες του δημοσιονομικού σχεδιασμού όσον αφορά τις πιστώσεις πληρωμών

21. Η ΚΕ F4E αναγκάστηκε να αυξήσει σημαντικά τις πιστώσεις πληρωμών για το 2017 που προβλέπονταν στον αρχικό προϋπολογισμό (κατά σχεδόν 284 εκατομμύρια ευρώ ή κατά 52 %), προκειμένου να καλύψει τις πραγματικές της ανάγκες για πληρωμές το 2017. Η κατάσταση αυτή οφειλόταν σε σοβαρές αδυναμίες στον σχεδιασμό του προϋπολογισμού της ΚΕ και είχε αρνητικές επιπτώσεις στον προϋπολογισμό της ΚΕ για το 2018.

22. Σε δύο περιπτώσεις (SESAR και ΠΚΦ), το ποσοστό εκτέλεσης των πιστώσεων πληρωμών το 2017 ήταν σημαντικά χαμηλότερο του αναμενόμενου. Όσον αφορά την ΚΕ SESAR, αυτό οφειλόταν κυρίως σε καθυστερήσεις στη σύναψη των συμφωνιών επιχορήγησης στο πλαίσιο του «Ορίζων 2020» και στο γεγονός ότι δεν είχαν συνυπολογιστεί σημαντικά έσοδα με ειδικό προορισμό προερχόμενα από ανακτήσεις πόρων για έργα του 7ου ΠΠ που είχαν ολοκληρωθεί. Όσον αφορά την ΚΕ ΠΚΦ, το χαμηλό ποσοστό εκτέλεσης του προϋπολογισμού οφειλόταν κυρίως σε μείωση ή σε αναβολή των κλινικών δοκιμών στο πλαίσιο ορισμένων μεγάλων έργων, καθώς και σε καθυστερήσεις στη σύναψη των συμφωνιών επιχορήγησης μετά την ολοκλήρωση των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων 2020». Η δυνατότητα που έχουν οι ΚΕ να επανεγγράφουν τις μη χρησιμοποιηθείσες πιστώσεις πληρωμών από προηγούμενα έτη στον προϋπολογισμό των επόμενων τριών ετών, σε συνδυασμό με μια περίπλοκη διαδικασία δημοσιονομικού σχεδιασμού, έχει διαρκώς περισσότερο αρνητικές επιπτώσεις στα ποσοστά εκτέλεσης του προϋπολογισμού των ΚΕ όσον αφορά τις πληρωμές.

Στο κλείσιμο του 7ου προγράμματος-πλαisiού: οι ΚΕ κατέγραψαν μέσο ποσοστό υλοποίησης 87 %

23. Παρουσιάσαμε στοιχεία σχετικά με την πολυετή εκτέλεση του προϋπολογισμού του 7ου ΠΠ και του προγράμματος ΔΕΔ-Μ (SESAR, CS, ΠΚΦ, FCH και ECSEL).

24. Όσον αφορά τις πέντε ΚΕ που εκτελούσαν δραστηριότητες προβλεπόμενες από το 7ο ΠΠ (SESAR, CS, ΠΚΦ, FCH και ECSEL), στο τέλος του 2017 (στάδιο κλεισίματος του 7ου ΠΠ), οι προς αυτές πραγματικές συνολικές εισφορές σε χρήμα της ΕΕ ανέρχονταν στα 3,1 δισεκατομμύρια ευρώ από τα 3,6 δισεκατομμύρια ευρώ που ήταν το ανώτατο ποσό που είχε συμφωνηθεί για τις εισφορές σε χρήμα. Από τα ανωτέρω στοιχεία συνάγεται ότι το μέσο ποσοστό εκτέλεσης που είχαν επιτύχει οι εν λόγω ΚΕ ως προς τις δραστηριότητες του 7ου ΠΠ ήταν περίπου 87 %.

Στη μέση της περιόδου εφαρμογής του προγράμματος «Ορίζων 2020»: οι ΚΕ κατέγραψαν καθυστερήσεις στην υλοποίησή του

25. Παρουσιάσαμε στοιχεία για την εκτέλεση του πολυετούς προϋπολογισμού στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων 2020».

26. Όσον αφορά τις επτά ΚΕ που εκτελούσαν δραστηριότητες προβλεπόμενες από το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» (SESAR, CS, ΠΚΦ, FCH, ECSEL, BBI και S2R), στο τέλος του 2017 (στη μέση της περιόδου εφαρμογής του προγράμματος «Ορίζων 2020»), οι πραγματικές εισφορές σε χρήμα της ΕΕ προς όλες τις ΚΕ που εκτελούσαν το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» ανέρχονταν στα 1,6 δισεκατομμύρια ευρώ από τα 7,2 δισεκατομμύρια ευρώ που ήταν το ανώτατο συνολικό ποσό που είχε συμφωνηθεί για τις εισφορές σε χρήμα της ΕΕ. Από τα ανωτέρω στοιχεία συνάγεται ότι το μέσο ποσοστό εκτέλεσης που είχαν επιτύχει οι εν λόγω ΚΕ ως προς τις δραστηριότητες του προγράμματος «Ορίζων 2020» ήταν περίπου 23 %. Το τρέχον ποσοστό εκτέλεσης των δραστηριοτήτων του προγράμματος «Ορίζων 2020» ήταν χαμηλότερο για την ΠΚΦ (11 %), κυρίως λόγω του μεγάλου διαστήματος που χρειάζονταν οι σχετικές κοινοπραξίες προκειμένου να συνάψουν τις συμφωνίες επιχορήγησης στο πλαίσιο του «Ορίζων 2020», και την BBI (15 %).

Οι εισφορές σε είδος σε συμπληρωματικές δραστηριότητες που δεν περιλαμβάνονταν στο πρόγραμμα εργασίας των ΚΕ αποτελούσαν το μεγαλύτερο μέρος των εισφορών των εταιρών από τον ιδιωτικό τομέα

27. Στο τέλος του 2017, οι πραγματικές εισφορές των εταιρών από τη βιομηχανία και την έρευνα των επτά ΚΕ που εκτελούν δραστηριότητες του «Ορίζων 2020» ανέρχονταν σε 2,9 δισεκατομμύρια ευρώ ή στο 39 % των 7,5 δισεκατομμυρίων ευρώ που ήταν οι συνολικές εισφορές που είχαν συμφωνηθεί. Το ποσό αυτό περιλαμβάνει εισφορές σε είδος στις επιχειρησιακές δραστηριότητες των ίδιων των ΚΕ που έχουν να κάνουν με το «Ορίζων 2020» αξίας 1 δισεκατομμυρίου ευρώ² (34 %) και εισφορές σε είδος σε συμπληρωματικές δραστηριότητες που δεν περιλαμβάνονταν στο πρόγραμμα εργασίας των ΚΕ αξίας 1,9 δισεκατομμυρίων ευρώ (66 %). Παρά τη σημασία τους, οι ΚΕ δεν οφείλουν να γνωστοποιούν στους ετήσιους λογαριασμούς τους τις εισφορές σε είδος σε πρόσθετες δραστηριότητες και εμείς δεν έχουμε εντολή να τις ελέγχουμε. Κατά συνέπεια, δεν μπορούμε να διατυπώσουμε γνώμη σχετικά με τη φύση, τη ποιότητα και την ποσότητά τους (CS, FCH, BBI και S2R).

28. Όσον αφορά την κοινή επιχείρηση BBI, τον Φεβρουάριο του 2017 η Επιτροπή κίνησε τη διαδικασία τροποποίησης του ιδρυτικού κανονισμού της, προκειμένου να παράσχει τη δυνατότητα στους συμμετέχοντες από τη βιομηχανία να πραγματοποιούν επίσης εισφορές σε χρήμα σε επίπεδο έργων. Ωστόσο, υπάρχει μεγάλος κίνδυνος οι συμμετέχοντες αυτοί να μην καταφέρουν να συγκεντρώσουν το ελάχιστο ποσό των επιχειρησιακών εισφορών σε χρήμα (182,5 εκατομμύρια ευρώ) μέχρι το τέλος του προγράμματος.

29. Αναλυτικότερα στοιχεία σχετικά με την πολυετή εκτέλεση του προϋπολογισμού περιέχονται στις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων των ΚΕ για το 2017.

---

² Από το ποσό αυτό, στο τέλος του 2017, είχαν πιστοποιηθεί μόνο περί τα 0,2 δισεκατομμύρια ευρώ (20 %).

Οι εσωτερικές δικλίδες ελέγχου για τις πληρωμές ήταν γενικώς αποτελεσματικές και συγκράτησαν τα ποσοστά σφάλματος κάτω του ορίου σημαντικότητας

30. Οι κοινές επιχειρήσεις έχουν αναπτύξει και εφαρμόζουν αξιόπιστες διαδικασίες προληπτικών δικλίδων ελέγχου, οι οποίες βασίζονται στην επισκόπηση χρηματοοικονομικών και επιχειρησιακών εγγράφων. Όσον αφορά τις ενδιάμεσες και τελικές πληρωμές στο πλαίσιο του 7ου ΠΠ, οι ΚΕ ανάθεσαν σε ανεξάρτητες εξωτερικές εταιρείες τη διενέργεια κατασταλτικών ελέγχων σε επίπεδο δικαιούχων, ενώ όσον αφορά τις δηλώσεις δαπανών στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων 2020» υπεύθυνη για τους κατασταλτικούς ελέγχους σε επίπεδο δικαιούχων είναι η Κοινή Υπηρεσία Ελέγχου της Επιτροπής. Όλες οι ΚΕ χρησιμοποίησαν αποτελεσματικά τις εν λόγω βασικές δικλίδες ελέγχου, προκειμένου να αξιολογήσουν την νομιμότητα και την κανονικότητα των πράξεων επί των οποίων στηρίζονταν οι πληρωμές.

31. Για τις πληρωμές που αφορούσαν τις επιχορηγήσεις στο πλαίσιο του 7ου ΠΠ, βάσει των αποτελεσμάτων των κατασταλτικών ελέγχων που διενήργησαν στο τέλος του 2017 όλες οι ΚΕ (πλην της ECSEL) υπολόγισαν και ανέφεραν υπολειπόμενα ποσοστά σφάλματος κάτω του 2 %. Αυτό επιβεβαιώθηκε με τις δοκιμασίες επαλήθευσης και την επισκόπηση στις οποίες υποβάλαμε τις εργασίες των εξωτερικών ελεγκτικών εταιρειών.

32. Για τις πληρωμές που αφορούσαν τις επιχορηγήσεις στο πλαίσιο του «Ορίζων 2020», μόνο τρεις από τις επτά ΚΕ που υλοποιούν έργα του προγράμματος αυτού (CS, ΠΚΦ και SESAR) ήταν σε θέση να υπολογίσουν και να αναφέρουν ποσοστό σφάλματος βάσει επαρκών κατασταλτικών ελέγχων που πραγματοποίησε η Κοινή Υπηρεσία Ελέγχου. Για την ΚΕ SESAR, το υπολειπόμενο ποσοστό σφάλματος στις πληρωμές του «Ορίζων 2020» ήταν 2,8 %. Ωστόσο, λαμβανομένου υπόψη του μάλλον περιορισμένου ύψους των συνολικών πληρωμών από το «Ορίζων 2020» σε σύγκριση με το ύψος των συνολικών πληρωμών της ΚΕ SESAR το 2017, το συνολικό υπολειπόμενο ποσοστό σφάλματος παρέμεινε κάτω του ορίου σημαντικότητας.

33. Οι υπόλοιπες ΚΕ (FCH, ECSEL, S2R και BBI) θα έχουν τα πρώτα αποτελέσματα από τους κατασταλτικούς ελέγχους το 2018, καθώς το 2017 τα έργα τους στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων 2020» βρίσκονταν ακόμη σε πρώιμο στάδιο ως προς την υλοποίησή

τους και οι επιχειρησιακές πληρωμές από το πρόγραμμα το 2017 ήταν κυρίως προχρηματοδοτήσεις.

Αδυναμίες εξακολουθούν να υπάρχουν στο πλαίσιο των εσωτερικών δικλίδων ελέγχου και της παρακολούθησης, καθώς και όσον αφορά τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων, επιχορηγήσεων και προσλήψεων

34. Στο τέλος του 2017, τα κοινά εργαλεία που χρησιμοποιούσε η Επιτροπή για τη διαχείριση και την παρακολούθηση των επιχορηγήσεων του «Ορίζων 2020» δεν είχαν ακόμη επιφέρει τις εξελίξεις που χρειαζόνταν για την επεξεργασία των εισφορών σε είδος των ΚΕ. Η κατάσταση αυτή είχε αρνητικές επιπτώσεις στο πλαίσιο εσωτερικών δικλίδων ελέγχου και παρακολούθησης τεσσάρων ΚΕ (CS, ΠΚΦ, SESAR και S2R).

35. Διάφορες ήταν οι αδυναμίες που διαπιστώθηκαν στην εφαρμογή των προτύπων εσωτερικών δικλίδων ελέγχου στις ΚΕ ECSEL, SESAR και F4E. Στην ECSEL, δεν τηρούνταν σωστά το μητρώο εξαιρέσεων. Στη SESAR, η αποχώρηση βασικών υπαλλήλων και ο συνεπακόλουθος φόρτος εργασίας του τμήματος οικονομικών είχαν ως αποτέλεσμα αδυναμίες στη λειτουργία των χρηματοοικονομικών δικλίδων. Ως προς τη F4E, σοβαρές αδυναμίες διαπιστώθηκαν στις διαδικασίες των εσωτερικών δικλίδων ελέγχου και παρακολούθησης που αφορούσαν την πρόσληψη βασικών στελεχών, την συνέχεια που έπρεπε να δοθεί στις δηλώσεις συμφερόντων των υπευθύνων διαχείρισης, καθώς και τις στρατηγικές εσωτερικής επικοινωνίας που δεν μπορούσαν να εξασφαλίσουν τη διάδοση των κατάλληλων οικονομικών πληροφοριών που ήταν σημαντικές για την κατάρτιση των ετήσιων λογαριασμών.

36. Για τρεις ΚΕ (ECSEL, S2R και SESAR), ορισμένες αδυναμίες που εντοπίστηκαν αφορούσαν τη διαχείριση των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων του 2017.

37. Για τη BBI, διαπιστώθηκαν αδυναμίες στον σχεδιασμό και στη διαχείριση των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων του 2016 για τη διάθεση των επιχορηγήσεων, οι οποίες είχαν ως συνέπεια την χαμηλή κάλυψη (50 %) της θεματολογίας των προσκλήσεων που αφορούσε τις δράσεις έρευνας και καινοτομίας (ΔΕΚ). Σημαντικά τέτοια θέματα δεν έλαβαν χρηματοδότηση.

Ικανότητα των κοινών επιχειρήσεων να μόχλευουν εισφορές από τους εταίρους του ιδιωτικού τομέα για το «Ορίζων 2020»

38. Ένας από τους κύριους στόχους και προστιθέμενη αξία των ΚΕ είναι η μόχλευση εισφορών από τους συμμετέχοντες από τη βιομηχανία και την έρευνα του ιδιωτικού τομέα στο πεδίο δραστηριοποίησής της η καθεμία και για τη διάρκεια ζωής της (10ετία). Ως δείκτη της ικανότητας μιας ΚΕ να μόχλευει εισφορές από τους συμμετέχοντες του ιδιωτικού τομέα χρησιμοποιήσαμε τον ελάχιστο δείκτη μόχλευσης που υπολογίσαμε βάσει των εισφορών των συμμετεχόντων, όπως αυτές καθορίζονται στις σχετικές διατάξεις του ιδρυτικού κανονισμού κάθε ΚΕ³. Για ένα εύλογο επίπεδο μόχλευσης, οι ελάχιστες εισφορές των εταίρων του ιδιωτικού τομέα στις δραστηριότητες των ΚΕ πρέπει να είναι τουλάχιστον ισόποσες με την εισφορά σε χρήμα της ΕΕ.

39. Στο παράρτημα II παρατίθεται επισκόπηση των ελάχιστων δεικτών μόχλευσης για τις επτά ΚΕ που εκτελούσαν δραστηριότητες του «Ορίζων 2020». Στην περίπτωση τριών ΚΕ (CS, FCH και BBI), ο ιδρυτικός κανονισμός δεν υποχρεώνει τους εταίρους από τον ιδιωτικό τομέα να πραγματοποιούν εισφορές σε είδος συγκεκριμένης ελάχιστης αξίας για τις επιχειρησιακές δραστηριότητες της ΚΕ. Κατά συνέπεια, για τις εν λόγω ΚΕ υπολογίστηκε μόνο ένας ελάχιστος δείκτης μόχλευσης που περιλάμβανε τις εισφορές τόσο στις επιχειρησιακές όσο και στις συμπληρωματικές δραστηριότητες.

Οι αξιολογήσεις της Επιτροπής και τα σχετικά σχέδια δράσης των κοινών επιχειρήσεων

40. Το 2017 η Επιτροπή ολοκλήρωσε τις τελικές τακτικές αξιολογήσεις των ΚΕ που καθορίζονται από το 7ο ΠΠ (SESAR, ΠΚΦ, FCH, CS, ARTEMIS και ENIAC) και τις ενδιάμεσες τακτικές αξιολογήσεις που απαιτούνται από το «Ορίζων 2020» (SESAR, ΠΚΦ2, CS2, FCH2, ECSEL, S2R και BBI).

41. Οι αξιολογήσεις πραγματοποιήθηκαν με τη συνδρομή ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων και κάλυψαν τις επιδόσεις τους από άποψη συνάφειας, αποδοτικότητας,

---

³ Ελάχιστος δείκτης μόχλευσης = σύνολο των ελάχιστων εισφορών των συμμετεχόντων του ιδιωτικού τομέα όπως καθορίζονται στον ιδρυτικό κανονισμό κάθε ΚΕ / μέγιστη εισφορά σε χρήμα της ΕΕ προς την ΚΕ όπως αυτή καθορίζεται στον ιδρυτικό κανονισμό κάθε ΚΕ.

αποτελεσματικότητας, συνοχής και προστιθέμενης αξίας της ΕΕ, ενώ εξετάστηκαν επίσης ο ανοικτός χαρακτήρας και η διαφάνεια, καθώς και η ποιότητα της έρευνας.

42. Τον Οκτώβριο του 2017, η Επιτροπή ενημέρωσε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων. Μολονότι οι αξιολογητές έκριναν τις επιδόσεις των ΚΕ ως συνολικά θετικές, συνέστησαν την αύξηση της συμμετοχής της βιομηχανίας, των κρατών μελών, των ΜΜΕ και των λοιπών ενδιαφερόμενων μερών, τη βελτίωση του συντονισμού με άλλα ενωσιακά και εθνικά ερευνητικά προγράμματα, την αύξηση της συμμετοχής των νέων κρατών μελών, την περαιτέρω ανάπτυξη ενός πλαισίου μέτρησης των επιδόσεων που να είναι συμβατό με την υποχρέωση λογοδοσίας και να διαθέτει βασικούς δείκτες επιδόσεων, ώστε να αξιολογούνται καλύτερα ο αντίκτυπος και τα κοινωνικοοικονομικά οφέλη από τις ΚΕ και τη βελτίωση της διάδοσης και της αξιοποίησης των αποτελεσμάτων των έργων των ΚΕ.

43. Σε συνέχεια των συστάσεων αυτών, κάθε ΚΕ εκπόνησε σχέδιο δράσης το οποίο άρχισε να εφαρμόζει το 2018. Κατά τον δημοσιονομικό έλεγχο του 2018, το ΕΕΣ θα ελέγξει την υλοποίηση αυτών των σχεδίων δράσης των ΚΕ.

Παρακολούθηση των σχολίων προηγούμενων ετών

44. Ως επί το πλείστον, οι ΚΕ έλαβαν διορθωτικά μέτρα σε συνέχεια των σχολίων που διατυπώσαμε στις ειδικές ετήσιες εκθέσεις προηγούμενων ετών. Λεπτομέρειες παρέχονται στα παραρτήματα των εκθέσεών μας. Οι ΚΕ ECSEL και F4E δεν έχουν ακόμη ολοκληρώσει την υλοποίηση των μέτρων που έλαβαν σε συνέχεια των σχολίων προηγούμενων ετών.

Παράρτημα Ι**Δραστηριότητες, προϋπολογισμός και προσωπικό των Κοινών Επιχειρήσεων**

ΚΟΙΝΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ				Οριστικός προϋπολογισμός (σε εκατ. ευρώ)		Υπάλληλοι (στο τέλος του έτους)	
	Αρμόδια ΓΔ	Τομέας πολιτικής	Κύρια δραστηριότητα	2017	2016	2017	2016
BBI	ΓΔ Έρευνας και Καινοτομίας	Έρευνα	Έρευνα και ανάπτυξη βιοπροϊόντων και βιοκαυσίμων	92	66	20	20
CLEAN SKY	ΓΔ Έρευνας και Καινοτομίας	Έρευνα	Έρευνα και ανάπτυξη τεχνολογιών στον τομέα της αεροναυτικής	244	288	41	41
ECSEL	ΓΔ Επικοινωνιακών Δικτύων, Περιεχομένου και Τεχνολογιών	Έρευνα	Έρευνα και καινοτομία στον τομέα των ηλεκτρονικών συστατικών στοιχείων και συστημάτων	290	244	29	29
F4E - ΣΥΝΤΗΞΗ ΓΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑ	ΓΔ Ενέργειας	Έρευνα	Έρευνα και ανάπτυξη στον τομέα της ενέργειας από πυρηνική σύντηξη	865	720	447	415
FCH - ΚΥΨΕΛΕΣ ΚΑΥΣΙΜΟΥ ΚΑΙ ΥΔΡΟΓΟΝΟ	ΓΔ Έρευνας και Καινοτομίας	Έρευνα	Έρευνα και ανάπτυξη στον τομέα των κυψελών καυσίμου και του υδρογόνου	199	116	26	26
ΠΚΦ – ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΑ ΦΑΡΜΑΚΑ	ΓΔ Έρευνας και Καινοτομίας	Έρευνα	Φαρμακευτική έρευνα και ανάπτυξη καινοτόμων φαρμάκων	206	209	49	41
SESAR	ΓΔ Κινητικότητας και Μεταφορών	Έρευνα	Έρευνα και ανάπτυξη συστήματος διαχείρισης της εναέριας κυκλοφορίας	192	157	40	44
S2R - SHIFT2RAIL	ΓΔ Κινητικότητας και Μεταφορών	Έρευνα	Έρευνα και ανάπτυξη στον τομέα των σιδηροδρόμων	44	52	19	17
Σύνολο				2 131	1 852	671	633

Παράρτημα II**Δείκτες μόχλευσης των κοινών επιχειρήσεων (Ορίζων 2020)**

ΚΟΙΝΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ	Αρμόδια ΓΔ	Τομέας πολιτικής	Κύρια δραστηριότητα	Δείκτης μόχλευσης για τις επιχειρησιακές δραστηριότητες	Δείκτης μόχλευσης για τις επιχειρησιακές δραστηριότητες + τις συμπληρωματικές δραστηριότητες
BBI	ΓΔ Έρευνας και Καινοτομίας	Έρευνα	Έρευνα και ανάπτυξη βιοπροϊόντων και βιοκαυσίμων	-	2,8
CLEAN SKY	ΓΔ Έρευνας και Καινοτομίας	Έρευνα	Έρευνα και ανάπτυξη τεχνολογιών στον τομέα της αεροναυτικής	-	1,25
ECSEL	ΓΔ Επικοινωνιακών Δικτύων, Περιεχομένου και Τεχνολογιών	Έρευνα	Έρευνα και καινοτομία στον τομέα των ηλεκτρονικών συστατικών στοιχείων και συστημάτων	1,42	1,42
FCH - ΚΥΨΕΛΕΣ ΚΑΥΣΙΜΟΥ ΚΑΙ ΥΔΡΟΓΟΝΟ	ΓΔ Έρευνας και Καινοτομίας	Έρευνα	Έρευνα και ανάπτυξη στον τομέα των κυψελών καυσίμου και του υδρογόνου	-	0,67
ΠΚΦ – ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΑ ΦΑΡΜΑΚΑ	ΓΔ Έρευνας και Καινοτομίας	Έρευνα	Φαρμακευτική έρευνα και ανάπτυξη καινοτόμων φαρμάκων	1	1
SESAR	ΓΔ Κινητικότητας και Μεταφορών	Έρευνα	Έρευνα και ανάπτυξη συστήματος διαχείρισης της εναέριας κυκλοφορίας	0,85	0,85
S2R - SHIFT2RAIL	ΓΔ Κινητικότητας και Μεταφορών	Έρευνα	Έρευνα και ανάπτυξη στον τομέα των σιδηροδρόμων	0,88	1,18